

Maa- ja metsätalousministeriölle

29.11.2024

Viite: VN/31652/2024

Asia: WWF:n lausunto susikiintiöasetuksesta metsästysvuodelle 2024–2025

WWF kiittää mahdollisuudesta lausua tässä asiassa ja toteaa lausuntonaan seuraavaa.

Maa- ja metsätalousministeriön esitys

Maa- ja metsätalousministeriö esittää, että Suomen riistakeskus voisi myöntää poikkeuslupia enintään 28 suden metsästämiseksi muualla kuin poronhoitoalueella metsästysvuonna 2024–2025. Muu tietoon tuleva kuolleisuus poronhoitoalueen ulkopuolella olisi otettava vähennyksensä huomioon. Esityksessä ei määritellä, minkä luontodirektiivin 16 artiklan 1 kohdan alakohdan perusteella poikkeuslupia voitaisiin myöntää, mutta todetaan kuitenkin, että esitys *”ei estä kannanhoidollisen metsästyksen sallimista talvella 2025, mikäli edellytykset sille täyttyvät”*. Poronhoitoalueen osalta poikkeuslupien määrää ei rajoitettaisi asetuksella lainkaan.

Suden tilanne Suomessa

Susi on Suomessa erittäin uhanalainen (EN) laji, jonka ainoa uhka ja uhanalaisuuden ainoa syy on pyynti. Maaliskuussa 2024 Suomessa oli Luonnonvarakeskuksen arvion¹ mukaan noin 295 sutta. Edellistä vuodesta kanta-arvio on pienentynyt hieman, noin 15 yksilöllä.

Kuten asetuksen taustamuistiossa todetaan, enintään 28 yksilön poistaminen mahdollistaisi vielä susikannan kasvun. On kuitenkin syytä ottaa myös huomioon, että suden suojelutilannetta Suomessa heikentää se, että kanta on Luonnonvarakeskuksen mukaan eriytynyt² kahteen osaan: Itä-Suomen ja Länsi-Suomen susikantoja tulee käsitellä geneettisen pienimmän elinvoimaisen populaation määrittämisessä kahtena osapopulaationa. Nämä kaksi osapopulaatiota eivät ole geneettisesti elinvoimaisia nykyisen kokoisina ja nykyisellä kytkeytyneisyydellään.

¹Valtonen, M., Heikkinen, S., Johansson, H., Härkölä, A., Helle, I., Mäntyniemi, S. & Kojola, I. 2024. Susikanta Suomessa maaliskuussa 2024. Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 54/2024. Luonnonvarakeskus. Helsinki. 41 s. <https://jukuri.luke.fi/handle/10024/555037>

²Mäntyniemi, S., Valtonen, M., Helle, I., Johansson, H., Ponnikas, S., Nivala, V., Harmoinen, J., Herrero, A., Heikkinen, S., Kvist, L., Aspi, J., Kojola, I. & Holmala, K. 2022. Suomen susikannan suotuisan suojelutason viitearvojen määrittäminen: Loppuraportti 2022. Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 80/2022. Luonnonvarakeskus. Helsinki. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-380-514-9>

Länsi- ja Itä-Suomen osakantojen eriytyminen johtuu siitä, ettei niiden välillä tapahdu riittävästi muuttoliikettä, vaan erityisesti länsisuomalaiset sudet pariutuvat pääosin keskenään. Susien tulomuuttoa Venäjältä ei ole riittävästi pitämään yllä Suomen susipopulaation geneettistä monimuotoisuutta. Siksi sekä populaatiokokojen että tulomuuton pitäisi kasvaa, jotta Suomen osapopulaatioiden lyhyen aikavälin sekä myös Fennoskandian metapopulaation pitkän aikavälin elinkelpoisuus saavutettaisiin.

Nämä Luonnonvarakeskuksen raportissa esiin nostetut luonnonsuojelugeneettiset tarpeet tulee ottaa huomioon poikkeuslupia myönnettäessä. Erityisen tärkeää on puuttua aiempaa tehokkaammin susien laittomaan tappamiseen sekä turvata Itä-Suomen ja Länsi-Suomen susikantojen välinen yhteys mahdollistamalla uusien reviirien syntyminen niiden väliselle alueelle.

Susi aiheuttaa paikallisesti ja henkilökohtaisesti tuntevia vahinkoja erityisesti lammastaloudelle ja metsästyskoirille, ja vahinkojen korvaaminen niistä kärsiville on erittäin tärkeää. Suden metsästys ei kuitenkaan ole ensisijainen eikä tehokkain keino ratkaista suden ja ihmisen rinnakkaiseloon liittyviä konflikteja. Sen sijaan tulee panostaa ihmisen ja suden rinnakkaiselon mahdollistamiseen, suden aiheuttamien vahinkojen ennaltaehkäisyyn ja niiden oikeudenmukaiseen korvaamiseen. WWF Suomi oli aktiivisesti mukana EU:n tukemassa [LIFE EuroLargeCarnivores -hankkeessa](#), joka tuotti lukuisia [suosituksia](#) ja [Standard Operating Procedures](#) -dokumentteja ihmisen ja suurpetojen rinnakkaiselon helpottamiseksi.

Suden suojele poronhoitoalueella

Tuoreimman kanta-arvion¹ mukaan poronhoitoalueella ei ollut maaliskuussa 2024 todennäköisimmin yhtään suden lauma- tai parireviiriä. Käytännössä susi on hävitetty lisääntyvänä lajina koko poronhoitoalueelta, joka on pinta-alaltaan noin kolmasosa koko maasta. Tilanne on jatkunut jo pitkään, vaikka koko poronhoitoalue on alkuperäistä, luontaista suden levinneisyysaluetta. Sudella on myös tärkeä ekologinen rooli poronhoitoalueen ekosysteemien toiminnassa.

Suotuisan suojelun tason määritelmä sisältää sen, että lajin luontainen levinneisyysalue ei pienene. Suden levinneisyysalue Suomessa on pienentynyt harjoitetun susipolitiikan takia koko poronhoitoalueen verran. Se, että susi on Suomen poronhoitoalueen osalta luontodirektiivin liitteessä V, ei tarkoita, että suotuisan suojelun tason velvoite ei olisi tälläkin alueella voimassa.

Trouwborstin (2018)³ mukaan on epäselvää, onko ylipäänsä mahdollista määritellä luontodirektiivin liitteen V alue kokonaisuudessaan alueeksi, jolla pentueita tuottavaa susikantaa ei sallita: *“It is open to serious doubt, in particular, whether such a Member State may treat the entire part of its territory where Annex V applies as an exclusion zone for the*

³ Trouwborst A. 2018. Wolves not welcome? Zoning for large carnivore conservation and management under the Bern Convention and EU Habitats Directive. RECIEL. 2018;27:306–319. <https://doi.org/10.1111/reel.12249>

species concerned, as this would apparently to a large degree defeat the purpose of including a population in Annex V rather than no Annex at all.”

Susi on ollut Suomessa uhanalainen koko Suomen EU-jäsenyyden ajan, joten suden suojelutilanne luontodirektiivin tullessa Suomessa voimaan on ollut epätydyttävä. Näin ollen liittymishetkellä vallinnut tilanne ei voi määrittää suotuisan suojelun referenssitason. Pitkän tähtäimen tavoitteena tuleekin olla susilaumojen asettumisen mahdollistaminen myös poronhoitoalueelle, lähinnä Lapin suuriin kansallispuistoihin ja niiden lähiympäristöön.

Itse suden suojelun lisäksi on myös muistettava, että sudella on tärkeä ekologinen rooli luonnon ravintoketjuissa, ja suden puuttuminen nykyisin käytännössä kokonaan Tunturi-Lapista on todennäköisesti tärkeä osatekijä mm. naalin äärimmäisen uhanalaiseen asemaan, koska susi ei enää rajoita alueen kettukantaa.

Poikkeuslupien juridiset ehdot

Maa- ja metsätalousministeriö kuvaa asetuksen taustamuistiossaan varsin kattavasti poikkeuslupien myöntämisen juridisia edellytyksiä. WWF pitää tätä tärkeänä, koska ministeriö ohjaa ja valvoo Suomen riistakeskusta, jonka tehtävänä on varmistaa poikkeuslupien lainmukaisuus. Tästä syystä WWF katsoo, että muistiossa olisi syytä tuoda nykyistä selkeämmin esille, että poikkeuslupien myöntäminen edellyttää tapauskohtaista harkintaa, joka vaatii, että poikkeuslupien myöntämisen edellytysten täyttymistä arvioidaan hakemusaluekohtaisesti (ks. esim. KHO:2022:48 ja KHO:2023:100).

Muistiossa tuodaan asianmukaisesti esille, että suurpetojen aiheuttamien kotieläinvahinkojen vähentämisessä keskeinen keino on ennaltaehkäisy. WWF:n mielestä panostaminen ennaltaehkäiseviin toimiin sekä tarvittaessa merkittävää taloudellista vahinkoa tai turvallisuushakua aiheuttavien susiysilöiden poistaminen vahinko- ja turvallisuusperusteisin poikkeuslupin mahdollistaa susien aiheuttamien sosioekonomisten ongelmien tehokkaan hallinnan.

Muistiossa todetaan, että ottaen huomioon vallitseva oikeuskäytäntö susikiintiötä ei tulla todennäköisesti käyttämään kannanhoidollisella perusteella. WWF:n näkemyksen mukaan suden kannanhoidollisten poikkeuslupien myöntämiselle ei nykyisessä tilanteessa ole juridisia perusteita.

WWF katsoo myös, ettei suden kannanhoidolliselle metsästykselle ole löydettävissä sellaisia luontodirektiivin mukaisia hyväksyttäviä päämääriä, jotka eivät olisi päällekkäisiä luontodirektiivin 16 artiklan 1 kohdan a-d alakohtien kanssa,⁴ joihin turvallisuus- ja vahinkoperusteiset poikkeusluvut muun muassa lukeutuvat, ja jotka samalla toteuttaisivat luontodirektiivin tavoitteita eli lajin suotuisan suojelutason säilyttämistä tai ennalleen

⁴ EUT C- 674/17, 34–37 kohdat

saattamista⁵ tilanteessa, jossa päämäärien saavuttamiseksi ei ole löydettävissä muuta tyydyttävää ratkaisua kuin suden rauhoituksesta poikkeaminen.

Juridiset perusteet kiintiön asettamiseksi poronhoitoalueelle

Asetuksen taustamuistiossa todetaan asianmukaisesti, että poronhoitoalueella susi kuuluu luontodirektiivin liitteeseen V, mikä tarkoittaa, että se on lähtökohtaisesti metsästettävä laji. Luontodirektiivin 14 artikla velvoittaa kuitenkin jäsenvaltioita toteuttamaan kaikki tarvittavat toimenpiteet, jotta liitteessä V mainittujen luonnonvaraisten eläinlajien ottaminen luonnosta ei vaaranna niiden suotuisaa suojelun tasoa.

Susi ei ole Suomessa suotuisalla suojelun tasolla ja sen levinneisyysalue on kaventunut merkittävästi. Poronhoitoalueella ei ollut maaliskuussa 2024 todennäköisimmin yhtään suden lauma- tai parireviiriä. Susi on käytännössä hävitetty lisääntyvänä lajina koko poronhoitoalueelta. Tämän perusteella WWF katsoo, että Suomella on luontodirektiivin mukainen korostunut EU-oikeudellinen velvollisuus ryhtyä toimenpiteisiin, jotta susien metsästys poronhoitoalueella ei vaaranna niiden suotuisan suojelutason saavuttamista.

Asetuksen taustamuistiossa on korostettu kiintiön tarjoamaa lisäturvaa: kiintiöllä varmistetaan, että vaikka se täytyisi, ei suotuisaa suojelutasoa vaaranneta. Kiintiöiden asettaminen on nimenomaisesti mainittu luontodirektiivin 14 artiklassa mahdollisena toimenpiteenä. WWF katsookin, että kiintiön asettaminen sudelle myös poronhoitoalueella olisi asianmukainen ja tarpeellinen keino täyttää luontodirektiivin 14 artiklan mukaiset velvoitteet susien suotuisaa suojelun tasoa koskien.

WWF:n näkemykset tiivistettynä

- Sudella, kuten kaikilla luontaisilla lajeillamme, on itseisarvo. Suurpedoilla on lisäksi merkittävä tehtävä ekosysteemien huipulla. Ne mm. rajoittavat keskikokoisten petoeläinten kuten ketun ja supikoiran kantoja. Samalla ne auttavat pitämään yllä saalislajien elinvoimaisuutta pyydystämällä heikkoja yksilöitä.
- WWF:n mielestä on erittäin tärkeää, että kansalaisten huolta susiasioissa kuunnellaan ja että suurpetojen aiheuttamat vahingot korvataan oikeudenmukaisesti. Samalla on tärkeää, että suden yhteiskunnallista hyväksyttävyyttä edistetään. Tämä tulee toteuttaa ensisijaisesti viestinnällä, vahinkojen ennaltaehkäisyllä, toimivalla korvausjärjestelmällä sekä alueellisilla suurpetoyhdyshenkilöillä.
- WWF hyväksyy poikkeusluvalla tapahtuvan susien metsästyksen, kun perustelut ovat riittävän vahvat ja lain mukaiset, ja kun samalla voidaan varmistaa susikannan kehittyminen suotuisan suojelun tasolle. Lainsäädäntö mahdollistaa uhkaa ja merkittävää vahinkoa aiheuttavan suden poistamisen silloin, kun perustelut suojelusta poikkeamiselle ovat riittävän vahvat ja luontodirektiivin mukaiset.

⁵ EUT C-674/17, 25, 38 ja 43 kohdat

- Esitys, että muu tietoon tuleva susien kuolleisuus alueella tulee ottaa vähennyksenä huomioon poikkeuslupien määrässä, on tärkeä.
- **Kannanhoidollisten poikkeuslupien myöntämiseen sudelle ei ole tällä hetkellä juridiselta kannalta edellytyksiä, ja poikkeusluvut tulee myöntää ainoastaan vahinko- ja turvallisuusperusteisina.** WWF:n näkemyksen mukaan⁶ metsästyslain 41 a §:n mukaisen poikkeuslupajärjestelmän painopistettä tulisi siirtää kannanhoidollisin perustein myönnettävistä poikkeusluvista vahinko- ja turvallisuusperusteisiin poikkeuslupiin. Vahinko- ja turvallisuusperusteiset poikkeusluvut ovat paremmin yhteensovitettavissa poikkeuslupajärjestelmän oikeudellisten vaatimusten kanssa kuin kannanhoidollisin perustein myönnetty poikkeusluvut.
- Esitetty suurin sallittu poikkeuslupien määrä (kun muu tietoon tuleva kuolleisuus otetaan vähennyksenä huomioon) mahdollistaa teoreettisesti susikannan kasvun, mutta Luonnonvarakeskuksen tuoreessa raportissa esiin nostetut luonnonsuojelugeneettiset tarpeet tulee ottaa huomioon poikkeuslupia myönnettäessä. Erityisen **tärkeää on puuttua susien laittomaan tappamiseen sekä turvata Itä-Suomen ja Länsi-Suomen susikantojen välinen yhteys mahdollistamalla uusien reviirien syntyminen niiden väliselle alueelle.**
- **Poronhoitoalueelle tulee asettaa oma kiintiönsä, ja tulee aloittaa määrätietoinen työ, jonka pitkän tähtäimen tavoitteena on susilaumojen asettumisen mahdollistaminen myös poronhoitoalueelle,** lähinnä Lapin suuriin kansallispuistoihin ja niiden lähiympäristöön.

Maailman Luonnon Säätiö (WWF), Suomen Rahasto, sr

Elina Erkkilä
Suojelujohtaja

Raija-Leena Ojanen
Oikeudellinen neuvonantaja

⁶ [WWF:n lausunto 18.6.2024 metsästyslaissa säädetyistä poikkeusluvista annetun valtioneuvoston asetuksen 2 §, 4 § ja 5 §:n muuttamisesta.](#)

A handwritten signature in blue ink that reads 'Petteri Tolvanen'.

Petteri Tolvanen
Ohjelmajohtaja, suomalainen luonto